

ZAKON O CENTRALNOJ BANCI CRNE GORE

("SI. list RCG", br. 52/00, 53/00, 47/01)

I OPŠTE ODREDBE

Član 1

Ovim zakonom osniva se Centralna banka Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka).

Centralna banka je samostalna organizacija Republike Crne Gore (u daljem tekstu: Republika) i jedino je ona odgovorna za monetarnu politiku, uspostavljanje i održavanje zdravog bankarskog sistema i efikasnog platnog prometa u Republici.

Monetarna politika Centralne banke zasniva se na DEM kao monetarnoj jedinici, kao sredstvu plaćanja i kao valuti rezerve, do uvođenja EURA.

Član 2

Centralna banka je nezavisna u okviru ovlašćenja utvrđenih ovim zakonom.

Član 3

Centralna banka ne može vršiti emisiju novca.

Centralna banka ne može davati kredite Vladi Republike Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada) ni drugim pravnim i fizičkim licima, osim pod uslovima propisanim ovim zakonom.

Član 4

Centralna banka je pravno lice.

Sjedište Centralne banke je u Podgorici.

Član 5

Centralna banka koristi i raspolože imovinom na način utvrđen ovim zakonom.

Član 6

Centralna banka je oslobođena plaćanja poreza, svih dažbina i taksa, u

skladu sa zakonom.

Član 7

Za obaveze Centralne banke ne jemči Republika, niti Centralna banka jemči za obaveze Republike.

Član 8

Centralna banka podnosi, po potrebi, a najmanje jednom godišnje, Skupštini Republike Crne Gore (u daljem tekstu: Skupština) izvještaj o svom radu.

Član 9

Centralna banka ima pečat koji sadrži naziv: "Centralna banka Crne Gore Podgorica" i grb Republike.

Član 10

Centralna banka ima Statut.

Statut Centralne banke objavljuje se u "Službenom listu Republike Crne Gore".

Član 11

Centralna banka u izvršenju funkcija utvrđenih u članu 1 ovog zakona, ima sljedeća ovlašćenja:

- 1) izdaje i oduzima dozvolu za rad banaka i finansijskih institucija, reguliše i kontroliše njihov rad i sprovodi postupak stečaja i likvidacije banaka i finansijskih institucija u Republici;
- 2) daje kredite iz svojih rezervi bankama koje imaju dozvolu za rad u Republici, pod uslovima utvrđenim ovim zakonom;
- 3) propisuje i sprovodi mjere, reguliše i kontroliše platni promet, poravnanje i međubankarski obračun u Republici;
- 4) obavlja i kontroliše platni promet u zemlji i sa inostranstvom;
- 5) obavlja djelatnost bankara, savjetnika i fiskalnog zastupnika organa i organizacija Republike;
- 6) kupuje i prodaje valute i plemenite metale za svoj račun ili za račun

- Republike;
- 6a) kupuje i prodaje hartije od vrijednosti na sekundarnom tržištu koje je emitovala Republika, država članica Evropske unije ili druga država određena propisom Centralne banke.
  - 7) vrši redovne makroekonomske analize, uključujući monetarne, fiskalne, finansijske i platno-bilansne analize privrede Republike i daje Vladi preporuke u oblasti ekonomske politike;
  - 8) priprema i učestvuje u pripremi zakona i drugih propisa iz oblasti monetarnog, deviznog i bankarskog sistema, u skladu sa međunarodnim standardima, uključujući utvrđivanje rezervi za razne vrste depozita;
  - 9) pruža bankarske usluge u korist stranih vlada, stranih centralnih banaka, kao i u korist međunarodnih organizacija i drugih međunarodnih institucija u kojima Centralna banka ili Republika učestvuju;
  - 10) prima depozite od banaka, državnih organa i organizacija;
  - 11) otvara i vodi račune za potrebe državnih organa i organizacija, domaćih i stranih banaka, međunarodnih finansijskih institucija i donatorskih organizacija;
  - 12) propisuje način obavljanja djelatnosti dilera i banaka u deviznim transakcijama, određuje limite na devizne pozicije dilera i banaka i vrši njihovu kontrolu;
  - 13) može biti vlasnik i upravljati sa jednim ili više platnih sistema, uključujući jedan sistem bruto poravnanja velikih plaćanja;
  - 14) može upravljati sistemom neto poravnanja plaćanja manjih vrijednosti;
  - 15) obezbjeđuje novčanice i kovani novac u količinama koje su odgovarajuće za zadovoljenje potreba finansijskih transakcija;
  - 16) obavlja druge poslove utvrđene ovim i drugim zakonima.

Član 12

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- 1) "banka" označava pravno lice čija je djelatnost primanje depozita pravnih i fizičkih lica i korišćenje takvih sredstava bilo u cijelosti ili djelimično za davanje kredita ili investiranje za svoj račun i na svoj rizik;
- 2) "depoziti" predstavljaju novac položen u banku koji treba da se isplati na

zahtjev (po viđenju ili na drugi način), sa ili bez kamate, koji dovodi do stvaranja dužničko-povjerilačkog odnosa koji nije zasnovan na prometu roba ili pružanju usluga;

- 3) "kredit" znači zajam ili preuzetu obavezu da se pozajmi novac ili obnovi zajam, garanciju za plaćanje duga, kao i aktivnost koja ima za cilj sticanje prava na naplatu određene svote novca: izraz " kredit " ne uključuje depozite u bankama i kupovinu obveznica i drugih sličnih (dugovnih) hartija od vrijednosti na sekundarnom tržištu;
- 4) "hartija od vrijednosti" znači akciju u preduzeću, obveznicu, certifikat o novčanoj obavezi, uključujući Vladine certifikate o njenim novčanim obavezama, kao i druge investicione ili komercijalne hartije koje su prihvaćene na razvijenim tržištima kapitala (kao i derivate ovih hartija) koje se prodaju bilo na berzi ili vanberzanski i nezavisno od toga da li su u papirnoj ili dematerijalizovanoj (elektronskoj) formi;
- 5) "finansijska institucija" znači pravno lice čija je primarna djelatnost davanje kredita ili investiranje za svoj račun i na svoj rizik ili bavljenje drugim finansijskim uslugama;
- 6) "fiskalni zastupnik" znači funkciju Centralne banke po kojoj ona predstavlja depozitara i obavlja poslove rasporeda sredstava javnih prihoda vrši plaćanja glavnice i kamate po nalogu organa i organizacija Republike i vrši administrativne poslove vezane za javni dug.;
- 7) "preporuka" znači neobavezno uputstvo ili izjavu o politikama koje utvrđuje i objavljuje Centralna banka radi obavještanja banaka, finansijskih institucija i drugih lica;
- 8) "međunarodni računovodstveni standardi" znače najnovije međunarodne računovodstvene standarde izdate od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde (IASB);
- 9) "nalog" znači obavezno uputstvo za postupanje koje izdaje Centralna banka radi primjene odredaba ovog zakona, odnosno propisa donijetih na osnovu ovog zakona;
- 10) "klirinška kuća" obavlja poslove bruto poravnanja velikih plaćanja (RTGS) i/ili poslove neto poravnanja plaćanja manjih vrijednosti;
- 11) "bruto poravnanje velikih plaćanja (RTGS)" označava sistem platnog prometa koji konačnost plaćanja uslovljava pokrićem na računu banke učesnice;
- 12) "neto poravnanje plaćanja manjih vrijednosti" označava sistem platnog

prometa sa poravnanjem odloženim u vremenu.

- 13) "intra-dnevni kredit" označava kredit koji Centralna banka daje poslovnoj banci, a koji se mora vratiti do kraja istog radnog dana kada je kredit dat i mora biti u potpunosti obezbijeđen zalogom.

II UPRAVLJANJE CENTRALNOM BANKOM

Član 13

Centralnom bankom upravlja Savjet Centralne banke (u daljem tekstu: Savjet).

Član 14

Savjet ima sedam članova.

Članovi Savjeta su: predsjednik Savjeta, generalni direktor i dva zamjenika generalnog direktora, koji su izvršni funkcioneri Centralne banke i predlaže ih radno tijelo Skupštine nadležno za izbor i imenovanja i tri člana koje predlaže Vlada.

Članove Savjeta imenuje Skupština.

Član 15

Član Savjeta mora imati posebna stručna znanja iz oblasti monetarnog, kreditnog i deviznog sistema.

Član Savjeta ne može biti funkcioner ili radnik banke koja posluje u Republici ili je vlasnik više od 5% akcija neke banke.

Član Savjeta mora imati moralne kvalitete i ne može biti izabran ukoliko je bio krivično osuđivan, odnosno ako se protiv njega vodi postupak za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje funkcije člana Savjeta.

Član Savjeta mora biti lice sa priznatim integritetom, koji će svoju dužnost u Centralnoj banci obavljati na takav način da svoje lične interese ili interese sa njim povezanih lica neće stavljati ispred interesa Centralne banke i njenih komitenata.

Član Savjeta je dužan da najmanje jednom godišnje podnese Savjetu izvještaj o ostvarivanju svojih direktnih i indirektnih finasijskih interesa, kao i interesa sa njim povezanih lica, na način koji propisuje Centralna banka.

Član 16

Član Savjeta se imenuje na vrijeme od šest godina i može biti imenovan najviše dva puta.

Član 17

Savjet ima ovlašćenja da:

- 1) utvrđuje politiku u skladu sa odredbama člana 11 ovog zakona;
- 2) donosi propise, preporuke i naloge koje izdaje Centralna banka;
- 3) odobrava izvještaje i preporuke koje Centralna banka dostavlja Skupštini ili Vladi;
- 4) odlučuje o prisustvu Centralne banke u međunarodnim organizacijama;
- 5) donosi Statut Centralne banke i utvrđuje opšte smjernice za poslovanje Centralne banke;
- 6) donosi finansijski plan i godišnji račun Centralne banke;
- 7) odlučuje po zahtjevu za izdavanje i oduzimanje dozvola za rad banaka, finansijskih institucija i sistema platnog prometa.

Ostali poslovi, način rada i druga pitanja u vezi sa radom Savjeta utvrđuju se Statutom Centralne banke i poslovnikom o radu Savjeta.

Odluke Savjeta koje imaju karakter opštih akata objavljuju se u "Službenom listu Republike Crne Gore".

Član 18

Predsjednik Savjeta predsjedava sjednici Savjeta, predstavlja Centralnu banku i stara se o izvršavanju odluka Savjeta.

Ako predsjednik Savjeta smatra da je akt Savjeta u suprotnosti sa zakonom, Statutom Centralne banke ili drugim opštim aktom, upozoriće na to Savjet. Ako i poslije upozorenja Savjet ostaje pri svom aktu, predsjednik Savjeta će o tome obavijestiti Skupštinu.

Predsjednika Savjeta u slučaju spriječenosti zamjenjuje generalni direktor Centralne banke.

U slučaju spriječenosti i generalnog direktora, predsjednika Savjeta

zamjenjuje zamjenik generalnog direktora za poslove kontrole bankarskog sistema.

Član 19

Generalni direktor je izvršni funkcioner Centralne banke zadužen za dnevno poslovanje Centralne banke.

Generalni direktor najmanje jedanput mjesečno izvještava Savjet o poslovanju i aktivnostima Centralne banke, o vođenju monetarne politike, o solidnosti finansijskog sistema, o novčanoj masi, kapitalu i deviznom tržištu, uključujući sva kretanja koja imaju ili će imati značajan efekat na upravljanje ili poslovanje Centralne banke, na sprovođenje njenih politika, na finansijski sistem ili na pomenuta tržišta.

U slučaju odsutnosti ili spriječenosti generalnog direktora, zamjenjuje ga zamjenik generalnog direktora za poslove kontrole bankarskog sistema, a u slučaju i njegove spriječenosti zamjenjuje ga zamjenik generalnog direktora za poslove platnog prometa.

Član 20

Jedan zamjenik generalnog direktora se imenuje za poslove kontrole bankarskog sistema i odgovoran je za izdavanje dozvola za rad, uređivanje i kontrolu banaka i finansijskih institucija.

U vršenju funkcije, zamjenik generalnog direktora iz stava 1 ovog člana ima ovlašćenja da preduzme sve neophodne mjere prema banci i finansijskoj instituciji, uključujući imenovanje prinudnog upravnika, kao i sprovođenje postupka za prestanak rada banke ili finansijske institucije.

Član 21

Jedan zamjenik generalnog direktora se imenuje za poslove platnog prometa i odgovoran je za upravljanje, uređivanje i kontrolu platnih sistema, uključujući funkcionisanje sistema bruto poravnjanja velikih plaćanja.

Član 22

Centralna banka ima glavnog ekonomistu, kao izvršnog funkcionera koji rukovodi sektorom za istraživanje i statistiku, a koji je odgovoran za poslove makroekonomske analize, uključujući monetarne, fiskalne, finansijske i platno bilansne analize privrede Republike.

Glavnog ekonomistu imenuje Savjet na predlog predsjednika Savjeta.

Glavni ekonomista daje savjete predsjedniku Savjeta, Savjetu i izvršnim funkcionerima Centralne banke o makroekonomskim i monetarnim pitanjima koja su u nadležnosti Centralne banke i podnosi mjesečne izvještaje Savjetu o stanju privrede Republike.

Član 23

Član Savjeta se razrješava, ukoliko:

- 1) nije podoban da bude član Savjeta u smislu člana 15 ovog zakona;
- 2) je bio dužnik u stečajnom postupku;
- 3) je osuđen na безусловnu kaznu zatvora ili je osuđen za djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje funkcije člana Savjeta;
- 4) nestručno i nesavjesno obavlja funkciju člana Savjeta;
- 5) trajno izgubi sposobnost za vršenje funkcije člana Savjeta.

Nijedan funkcioner, zaposleni ili savjetnik u Centralnoj banci neće biti lično odgovoran, krivično ili građanski za bilo kakvo činjenje ili nečinjenje, odnosno datu izjavu ili propuštanje da se da izjava, ako je to učinjeno u dobroj vjeri i u redovnom vršenju svojih dužnosti.

Član 24

Savjet može odlučiti da član Savjeta, protiv koga je pokrenut krivični postupak, ne vrši funkciju dok taj postupak traje.

Član 25

Član Savjeta može podnijeti pisanu ostavku Skupštini, uz prethodno podnošenje obavještenja o tome, u roku od najmanje mjesec dana.

Član 26

Upražnjeno mjesto u Savjetu se popunjava imenovanjem novog člana Savjeta, u skladu sa odredbama člana 14 ovog zakona.

Član 27

Član Savjeta ne može biti funkcioner ili zaposleni u banci koja posluje u Republici godinu dana po prestanku funkcije.

Član 28

Savjet o poslovima iz svog djelokruga odlučuje na sjednicama, koje se održavaju najmanje jednom mjesečno.

Savjet može odlučivati ukoliko sjednici prisustvuje najmanje pet članova Savjeta.

Savjet odlučuje većinom glasova članova Savjeta.

Član 29

Zapisnike sa sjednice Savjeta vodi sekretar Savjeta.

Sekretara imenuje Savjet na predlog predsjednika Savjeta.

Sekretar obezbjeđuje uvid u zapisnike Predsjedniku Republike, Skupštini i Vladi, nakon što ih Savjet usvoji na prvoj narednoj sjednici.

III POSLOVANJE CENTRALNE BANKE

Član 30

Centralna banka može banci koja ima dozvolu za rad u Republici, u cilju održavanja likvidnosti:

- 1) odobriti da koristi svoje zakonom propisane obavezne rezerve deponovane u Centralnoj banci, koje je banka dužna obnoviti do propisanog nivoa do kraja istog radnog dana;
- 2) iz sopstvenih sredstava odobriti intra-dnevni kredit;
- 3) iz sopstvenih sredstava odobriti kredit, pod uslovom da je iznos kredita u potpunosti obezbijeđen hartijama od vrijednosti, koje je emitovala Republika, država članica Evropske Unije ili druga država određena propisom Centralne banke.

Kredit iz stava 1 alineja 3 ovog člana se daje ili obnavlja za period jednog poslovnog dana.

Hartije od vrijednosti koje služe kao zaloga za intra-dnevni kredit i za kredit iz stava 1 alineja 3 ovog člana moraju biti založene na osnovu ugovora i predate od strane banke zajmoprimca Centralnoj banci.

Centralna banka propisuje bliže uslove i način korišćenja sredstava iz stava 1 ovog člana .

Član 31

Centralna banka ima pravo prioriteta u naplati svojih potraživanja za svaki potražni saldo i ostala sredstva koja drži na svom računu ili na računu odgovarajućih dužnika, bilo u vidu zaloge za obezbjeđenje svojih potraživanja ili na drugi način, po dospelosti i plativosti tog potraživanja.

Centralna banka može koristiti pravo iz stava 1 ovog člana samo ukoliko ima potražni saldo ili izvrši prodaju drugih sredstava po realnoj cijeni i sebe isplati iz prihoda ostvarenih prodajom po odbitku troškova prodaje.

Član 32

Radi održavanja likvidnosti u plaćanjima sa inostranstvom, Centralna banka kupuje i prodaje devize na deviznom tržištu ili posjeduje devize u vidu novčanica ili hartija od vrijednosti koje je izdala, odnosno za koje garantuje Evropska unija ili država članica Evropske unije ili druga država određena propisom Centralne banke..

Član 33

Centralna banka rukuje deviznim rezervama Republike, izuzev dijelom kojim rukuju ovlašćene banke.

Centralna banka može otvoriti račune u inostranstvu.

Član 33a

Centralna banka na sekundarnom tržištu može prodati ili kupiti hartije od vrijednosti koje je emitovala Republika.

Centralna banka može na primarnom i sekundarnom tržištu prodati i kupiti hartije od vrijednosti emitovane od strane država članica Evropske Unije ili druge države određene propisom Centralne banke.

Član 34

Za održavanje likvidnosti u plaćanjima sa inostranstvom, Centralna banka može povremeno propisati ovlašćenim bankama da, kao minimalnu rezervu, drže određeni procenat deviznih depozita na slobodnom raspolaganju kod stranih banaka ili Centralne banke.

Član 35

Centralna banka vrši nadzor nad primjenom propisa o deviznom poslovanju i upravljanju deviznim rezervama koje sama donese ili, kao zastupnik Republike, propisa koje u ovoj oblasti donosi Republika.

Član 36

Centralna banka obavlja platni promet sa inostranstvom u skladu sa principima bankarskog poslovanja.

Centralna banka može, za svoj račun ili za račun i po nalogu nadležnog organa Republike da ulazi u klirinške ili platne sporazume ili zaključuje ugovore u istu svrhu sa javnim ili privatnim centralnim klirinškim kućama čije je sjedište u inostranstvu.

Član 37

Centralna banka može organizovati, biti vlasnik, upravljati, vršiti kontrolu i propisivati način rada platnog prometa, poravnanja i međubankarskih obračuna, u valutama koje ona odredi, uključujući plaćanja putem čekova i drugih instrumenata plaćanja.

Član 38

Centralna banka izdaje dozvolu za rad i vrši kontrolu rada privatnih klirinških kuća i privatnih sistema plaćanja.

Pravila za izdavanje dozvola za rad i način rada sistema plaćanja utvrdiće Centralna banka posebnim aktom.

Član 39

Banka koja ima dozvolu za rad u Republici, a koja želi da učestvuje u platnom prometu, mora imati otvoren račun kod Centralne banke, pod uslovima koje utvrdi Centralna banka, uključujući i održavanje minimuma sredstava.

Član 40

Centralna banka organizuje snabdijevanje područja Republike novčanicama i kovanim novcem.

Član 41

Banke i finansijske institucije, koje se bave blagajničkim poslovanjem, snabdijevaju se novčanicama i kovanim novcem kod Centralne banke i snose troškove snabdijevanja.

Troškove povlačenja pohabanih novčanica i zamjene oštećenih novčanica i kovanog novca snosi Centralna banka.

IV KONTROLNA FUNKCIJA CENTRALNE BANKE

Član 42

Centralna banka izdaje i oduzima dozvolu za rad banaka i finansijskih institucija, pod uslovima propisanim zakonom.

Član 43

Centralna banka vrši kontrolu boniteta i zakonitosti poslovanja banaka i finansijskih institucija.

Pri vršenju kontrole iz stava 1 ovog člana, Centralna banka ima pravo uvida u poslovne knjige i drugu dokumentaciju banaka i finansijskih institucija, kao i svih učesnika u poslu koji su predmet kontrole.

Član 44

Ako se kontrolom iz člana 43 ovog zakona utvrdi da su banka ili finansijska institucija postupile suprotno propisima na način koji ugrožava njihov bonitet, Centralna banka izdaće nalog banci ili finansijskoj instituciji da otkloni utvrđenu nepravilnost i istovremeno primijeniće prema njima mjere utvrđene zakonom.

Član 45

Banke i finansijske institucije koje imaju dozvolu za rad dužne su da na zahtjev Centralne banke, bez odlaganja, dostave informacije koje se odnose na njihovo poslovanje i finansijsku poziciju, na način koji propiše Centralna banka.

Član 46

Centralna banka vodi registar banaka i finansijskih institucija kojima je izdala dozvolu za rad kao i njihovih organizacionih jedinica, registar banaka ovlašćenih za obavljanje poslova platnog prometa i kreditnih poslova sa inostranstvom, registar sopstvenih i mješovitih banaka i finansijskih institucija u inostranstvu sa crnogorskim kapitalom i registar predstavništava organizacionih jedinica i drugih oblika finansijske djelatnosti stranih banaka, kao i drugih finansijskih institucija u Republici.

V INFORMACIONI SISTEM CENTRALNE BANKE

Član 47

Centralna banka vodi knjigovodstvo, vrši obradu podataka i izvještaja u skladu sa prihvaćenim međunarodnim standardima, uključujući međunarodne računovodstvene standarde.

Član 48

Centralna banka prikuplja podatke o makroekonomskim, monetarnim, fiskalnim, finansijskim i platno-bilansnim kretanjima, neophodne za ostvarivanje ovlašćenja iz člana 11 ovog zakona.

Član 49

Centralna banka prikuplja od banaka i drugih korisnika podatke o svim uvozno-izvoznim poslovima, devizama koje su se koristile u tim transakcijama i načinu plaćanja obaveza, u cilju ustanovljavanja postojećih dugova i obaveza prema inostranstvu koje nijesu izmirene.

Član 50

Centralna banka propisuje oblik i sadržaj evidencija, obrade podataka, izvještaja i prenosa podataka neophodnih za primjenu ovog zakona.

VI IMOVINA, PRIHODI I RASHODI CENTRALNE BANKE

Član 51

Centralna banka koristi imovinu za obavljanje svoje djelatnosti utvrđene ovim zakonom.

Imovinu u smislu stava 1 ovog člana čine imovinska prava koja se odnose na: nepokretne i pokretne stvari, osnivački kapital i druga novčana sredstva, plemenite metale i druga imovinska prava.

Savjet donosi bliže propise o pribavljanju, korišćenju i raspolaganju imovinom.

Član 52

Osnivački kapital Centralne banke iznosi pet miliona DEM.

Za period od šest mjeseci od uplate ovog iznosa kapitala, kapital i iznosi na računima generalnih rezervi Centralne banke moraju ukupno iznositi najmanje pet odsto ukupnog iznosa potražnih salda svih računa, koji se iskazuju kao obaveze u bilansima na kraju finansijske godine. Nivo ovog zajedničkog

minimalnog iznosa sredstava mora biti najmanje pet posto (5%) ukupnog iznosa takvih potražnih salda. Kapital se može uvećati za iznos koji Centralna banka odredi, a Vlada odobri.

Kapital Centralne banke se ne može zalagati, niti na bilo koji drugi način opteretiti.

Član 53

Vlada će, u roku od mjesec dana od dana objavljivanja bilansa stanja Centralne banke, iz raspoloživih sredstava izdvojiti iznose neophodne za pokriće iskazanog deficita, uvijek kada:

- 1) mjesečni privremeni bilans stanja Centralne banke ukazuje da je vrijednost njene imovine pala ispod ukupnog iznosa njenih obaveza i nesmanjenog osnivačkog kapitala, ili
- 2) je iznos neto prihoda za bilo koju finansijsku godinu nedovoljan da poveća iznos osnivačkog kapitala i sredstava generalnih rezervi Centralne banke koji je ekvivalentan iznosu od pet posto (5%) ukupnog iznosa kreditnog bilansa svih računa koji vodi Centralna banka, iskazanog u bilansu stanja Centralne banke kao obaveze na kraju određene finansijske godine.

Član 54

Neto prihod ili neto gubitak Centralne banke se obračunava za svaku finansijsku godinu u skladu sa prihvaćenim međunarodnim računovodstvenim standardima.

Neto prihod će se opredjeljivati u svakoj godini na račun generalnih rezervi, dok se ne izjednače iznosi osnivačkog kapitala i generalnih rezervi sa iznosom utvrđenim u članu 52 stav 2 ovog zakona.

Ostatak neto prihoda predstavlja prihod budžeta Republike i biće prenijet na račun Ministarstva finansija koji se vodi kod Centralne banke.

Neto gubitak se pokriva iz sredstava generalnih rezervi ili na teret osnivačkog kapitala, tim redoslijedom.

Član 55

Pored prihoda koje ostvaruje po osnovu člana 51 ovog zakona, Centralna banka ostvaruje prihode i po osnovu:

- 1) naknade za izdavanje dozvola za rad banaka;

- 2) naknade koju banke izdvajaju za kontrolu svog poslovanja; i
- 3) drugih naknada za obavljanje poslova iz djelokruga rada Centralne banke.

Odluku o visini naknada iz stava 1 ovog člana donosi Savjet.

Član 56

Materijalni izdaci Centralne banke utrdjuju se godišnjim finansijskim planom koji usvaja Savjet, i dostavlja ga Vladi isključivo radi obavještanja.

Član 57

Sredstva za fond osnovnih sredstava, fond posebnih rezervi, fond vanposlovnih sredstava i za zarade zaposlenih u Centralnoj banci predviđaju se finansijskim planom i konačno utvrđuju u godišnjem računu.

Savjet, na predlog predsjednika Savjeta, donosi odluke o korišćenju sredstava posebne rezerve tokom godine.

Član 58

Finansijska godina Centralne banke počinje prvog dana januara, a završava se posljednjeg dana decembra.

Član 59

Godišnji račun Centralne banke za prethodnu godinu priprema se u skladu sa prihvaćenim međunarodnim računovodstvenim standardima.

Godišnji račun sa izvještajem i mišljenjem nezavisnog spoljnog revizora razmatra i usvaja Savjet do 31. maja tekuće godine i dostavlja ga Skupštini radi upoznavanja.

Finansijski plan Centralne banke za narednu godinu donosi Savjet, najkasnije do 30. septembra tekuće godine.

Član 60

Reviziju računa, evidencije i bilansa Centralne banke vrše međunarodno priznati nezavisni revizori koje imenuje Savjet, uz saglasnost Vlade.

VII KONTROLA POSLOVANJA CENTRALNE BANKE

Član 61

Centralna banka ima generalnog inspektora, kojeg na predlog generalnog direktora imenuje Savjet, na period od šest godina, s tim da može biti ponovo imenovan.

Generalni inspektor za svoj rad odgovara Savjetu.

Generalni inspektor može dati ostavku, s tim da Savjetu dostavi pismenu ostavku najmanje dva mjeseca unaprijed.

Generalni inspektor se razrješava po uslovima propisanim članom 23 ovog zakona za razrješenje članova Savjeta.

Član 62

Dužnosti generalnog inspektora su da:

- 1) procijeni kvalitet postojećih i predloženih upravljačkih sistema i sistema finansijske kontrole i da testira funkcionisanje tih sistema, kao i pouzdanost i zaštitu informacija i transakcija;
- 2) uspostavlja i održava odgovarajuće procedure i instrumente za kontrolu rizika u Centralnoj banci;
- 3) vrši povremenu kontrolu administracije i poslovanja Centralne banke, kako bi osigurao strogu primjenu zakona i propisa koji se odnose na Centralnu banku;
- 4) vrši kontrolu i podnosi Savjetu izvještaje i preporuke o računima i izvještajima, kao i o budžetskim i računovodstvenim postupcima i kontrolama Centralne banke, i
- 5) preispita periodične finansijske izvode i odgovarajuće dokumente Centralne banke.

VIII ORGANIZACIJA RADA I STATUS ZAPOSLENIH U CENTRALNOJ BANCI

Član 63

Osnovi organizacije rada i poslovanja, kao i prava, obaveze i odgovornosti zaposlenih u Centralnoj banci bliže se uređuju Statutom.

Član 64

Prijem u radni odnos u Centralnoj banci vrši generalni direktor, u skladu sa

opštim propisima.

Zaposleni u Centralnoj banci mogu, izuzetno, na osnovu odobrenja generalnog direktora, da rade van radnog vremena u drugom pravnom licu, ako to nije u suprotnosti sa interesima Centralne banke.

Član 64a

Član Savjeta i generalni inspektor, u toku trajanja mandata, ne mogu vršiti drugu funkciju, službu, posao ili dužnost, osim na osnovu posebnog odobrenja Savjeta.

Član Savjeta, u toku trajanja mandata, i zaposleni u Centralnoj banci ne mogu primati poklone, prihvatati kredite ili druge vrste koristi od lica sa kojima imaju povezane poslovne ili finansijske interese, ako bi to prihvatanje moglo imati uticaja na nepristrasno izvršavanje poslova.

Član 65

Zaposleni u Centralnoj banci ne mogu se u obavljanju poslova rukovoditi svojim političkim opredjeljenjima.

Član 66

Članovi Savjeta i zaposleni u Centralnoj banci dužni su da čuvaju službenu i poslovnu tajnu bez obzira na način na koji su je saznali.

Obaveza čuvanja tajne iz stava 1 ovog člana traje pet godina nakon prestanka funkcije, odnosno radnog odnosa u Centralnoj banci.

IX KAZNE NE ODREDBE

Član 67

Odgovorno lice u banci, odnosno u finansijskoj instituciji ili drugom pravnom licu koje Centralnoj banci onemogućiti da pri vršenju kontrole izvrši uvid u poslovne knjige i drugu dokumentaciju, kazniće se za prekršaj novčanom kaznom u visini od desetostrukog do dvadesetostrukog iznosa minimalne zarade u Republici (član 43).

Član 68

Banka ili finansijska institucija koja ne obezbijedi ili Centralnoj banci ne dostavi u određenom roku informacije koje se odnose na njeno poslovanje i finansijsku poziciju kazniće se za prekršaj novčanom kaznom u visini od desetostrukog do tristastrukog iznosa minimalne zarade u Republici (član 45).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u banci ili finansijskoj instituciji novčanom kaznom u iznosu od desetostrukog do dvadesetostrukog iznosa minimalne zarade u Republici.

X PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 69

Centralna banka počinje sa radom u skladu sa ovim zakonom imenovanjem članova Savjeta.

Član 70

Centralna banka će donijeti statut i druge opšte akte i propise za izvršavanje ovog zakona u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona, a svoju organizaciju i poslovanje urediće u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 71

Danom stupanja na snagu ovog zakona Centralna banka preuzima imovinu i zaposlene u Narodnoj banci Crne Gore, uključujući i Zavod za obračun i plaćanja - Podgorica.

Zaposleni koji ne budu raspoređeni u skladu sa aktom o sistematizaciji radnih mjesta u Centralnoj banci ostvaruju prava iz radnog odnosa u skladu sa opštim propisima o radnim odnosima.

Član 72

Centralna banka će koordinirati aktivnosti vezane za izmirenje spoljnog duga i naplatu potraživanja prema inostranstvu, koja su nastala prije stupanja na snagu ovog zakona.

Član 73

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Republike Crne Gore".